

Trnavský
samosprávny
kraj

Knižnica
Juraja Fándlyho
v Trnave

***Verejné knižnice
Trnavského samosprávneho kraja
v roku 2016***

Trnava 2017

ÚVOD

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave v rámci svojej funkcie regionálnej knižnice s krajskou pôsobnosťou, spracovala výsledky činnosti verejných knižníc Trnavského samosprávneho kraja (ďalej „VK TTSK“) za rok 2016.

Prehľad výsledkov činnosti VK TTSK je spracovaný na základe podkladov, ktoré jednotlivé verejné knižnice poskytli príslušnému metodickému oddeleniu na základe ich žiadosti. Vzhľadom na zmenu metodiky vykazovania nebolo možné prehľad o činnosti verejných knižníc TTSK spracovať z ročných výkazov o činnosti knižnice za príslušný rok tak, ako to bolo v predchádzajúcich rokoch.

ZÁKLADNÉ UKAZOVATELE ČINNOSTI VEREJNÝCH KNIŽNÍC TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Počet obyvateľov TTSK v sídlach fungujúcich verejných knižníc: 493 255

Počet registrovaných verejných knižníc: 227, z toho 52 stagnujúcich

Zrušené knižnice: 3

1. SIEŤ KNIŽNÍC

V roku 2016 bolo súčasťou knižničného systému Trnavského samosprávneho kraja (TTSK) 227 verejných knižníc, z toho 175 fungujúcich a 52 stagnujúcich knižníc:

- 1 regionálna knižnica s krajskou pôsobnosťou (Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave),
- 3 regionálne (Galantská knižnica, Záhorská knižnica a Žitnoostrovská knižnica),
- 12 mestských (Leopoldov, Piešťany, Hlohovec, Vrbové, Šamorín, Veľký Meder, Sereď, Sládkovičovo, Skalica, Gbely, Šaštín-Stráže, Holíč),
- 22 obecných knižníc s profesionálnym zamestnancom
- 189 obecných knižníc s neprofesionálnym zamestnancom (z toho 137 fungujúcich a 52 stagnujúcich obecných knižníc s neprofesionálnym zamestnancom).
- 3 zrušené knižnice

Tabuľka č. 1: Sieť verejných knižníc v TTSK

Okres	Spolu	Fungujúce.	Stagnujúce	Zrušené	Regionálna krajská knižnica	Regionálne knižnice	Mestské knižnice	Obecné profesionalizované knižnice	Obecné neprofesionalizované knižnice
Dunajská Streda	65	37	28	--	--	1	2	8	54
Galanta	27	26	1	1	--	1	2	5	19
Hlohovec	20	13	7	1	--	--	2	--	18
Piešťany	23	21	2	--	--	--	2	--	21
Senica	28	21	7	1	--	1	1	5	21
Skalica	21	17	4	--	--	--	3	3	15
Trnava	43	40	3	--	1	--	--	1	41
TTSK	227	175	52	3	1	3	12	22	189

Dosiahnuté výsledky boli výrazne ovplyvnené obmedzením prevádzky počas roka 2016 v KJF v Trnave, kde pokračovali rekonštrukčné práce budovy:

- Rekonštrukcia vykurovania KJF v Trnave
- Odvlhčenie základov budovy KJF v Trnave (čiastočne financované z dotácie MK SR podprogram Obnovme si svoj dom)
- Rozsiahla rekonštrukcia oddelenia pre deti, ktorá pozostávala z kompletnej výmeny knižničných regálov (hlavným partnerom bol Fond na podporu umenia), výmeny podlahovej krytiny a vymalovania priestorov
- Čiastočná výmena podlahovej krytiny v oddelení beletrie pre dospelých
- Výmena podlahovej krytiny v útvare referenčných služieb

Vyššie uvedené rekonštrukčné práce si vyžadovali zatvorenie knižnice čo výrazne ovplyvnilo dosiahnuté výsledky KJF v Trnave, sumárne výsledky regionálnych knižníc v TTSK v roku 2016 a sumárne výsledky za okres Trnava v roku 2016. Hlavná budova knižnice bola zatvorená 18. júla 2016 a jednotlivé oddelenia boli podľa ukončenia rekonštrukčných prác postupne sprístupňované používateľom:

- Oddelenie odbornej literatúry bolo otvorené od 19.9.2016
- Oddelenie beletrie a čítareň od 27.9.2016
- Útvar referenčných služieb od 4.10.2016
- Oddelenie pre deti od 6.10.2016

Galantská knižnica v Galante uskutočnila v roku 2016 rekonštrukciu počítačovej a telefónnej siete (hlavným partnerom bol Fond na podporu umenia). Z dôvodu rekonštrukčných prác bola knižnica 2 týždne zatvorená a niekoľko týždňov pracovala v provizórnom režime.

Jedna obecná knižnica v okrese Skalica pracovala v roku 2016 len niekoľko mesiacov z dôvodu rekonštrukcie priestorov.

Sumárne výsledky pozitívne ovplyvnila aj stabilizácia Oddelenia pre deti v Záhorskej knižnici v Senici, kde prišlo k zvýšeniu aktivít pre deti a zlepšeniu individuálnej práce s nimi.

V dvoch obecných knižniciach v okrese Trnava prišlo k obnoveniu činnosti a čiastočnému nahradeniu zničených knižničných jednotiek po vytopení knižníc v roku 2015.

2. KNIŽNIČNÝ FOND

Údaje o knižničnom fonde VK TTSK sú uvádzané len za fungujúce verejné knižnice.

Knižničný fond VK TTSK tvorilo spolu 1 811 662 knižničných jednotiek (ďalej kn. j.), čo je o 27 166 kn. j. menej ako v roku 2015. Keďže údaje sú uvádzané len za fungujúce knižnice, celkový počet kn. j. je logicky ovplyvnený aj počtom fungujúcich a stagnujúcich knižníc, ktorých počet sa každoročne mení. Pokles knižničného fondu ovplyvnilo aj zrušenie troch obecných knižníc, ktoré boli začlenené aj s knižničným fondom do siete školských knižníc.

Počty o poklese knižničného fondu sú ovplyvnené aj skutočnosťou, že väčšina obecných knižníc nevykonáva vyradovanie knižničných jednotiek pravidelne, previerku fondu vykonávajú väčšinou len počas revízie knižničného fondu.

Najvýraznejší pokles knižničného fondu bol vykázaný v okrese Dunajská Streda, najvyšší nárast v okrese Trnava. Z pohľadu jednotlivých sietí knižníc bol najvyšší pokles vykázaný v sieti neprofesionalizovaných knižníc, čo súvisí s vyššie spomínanými skutočnosťami. (Tabuľka č. 2 a 3)

VEREJNÉ KNIŽNICE TRNAVSKÉHO KRAJA V ROKU 2016

Tabuľka č. 2: Počet knižničných jednotiek podľa okresov v porovnaní s rokom 2015

Okres	2015	2016	Rozdiel
Dunajská Streda	426 222	397 964	-28 258
Galanta	325 052	320 626	-4 426
Hlohovec	139 894	133 003	-6 891
Piešťany	199 357	194 215	-5 142
Senica	199 021	200 137	+1 116
Skalica	127 306	129 255	+1 949
Trnava	421 976	436 462	+14 486
Trnavský kraj	1 838 828	1 811 662	-27 166

Tabuľka č. 3: Počet knižničných jednotiek podľa typu knižnice v porovnaní s rokom 2015

Typ knižnice	2015	2016	Rozdiel
Regionálna krajská knižnica	217 017	216 777	-240
Regionálne knižnice	254 297	256 774	+2 477
Mestské knižnice	407 833	405 552	-2 281
Obecné PZ	223 372	228 348	+4 976
Obecné NZ	736 309	704 211	-32 098
Trnavský kraj	1 838 828	1 811 662	-27 166

Z celkového počtu kn. j. tvorí 480 501 kn. j. (-2 177) odborná literatúra pre dospelých, čo je 26,52%. Krásna literatúra pre dospelých je zastúpená 823 079 kn. j. (-13 218), čo je 44,76 %. Odborná literatúra pre deti predstavuje 96 952 kn. j. (-11 587), čo je 5,27 % a krásna literatúra pre deti a mládež predstavuje 436 119 kn. j. (+4 176 kn. j.), čo je 23,73 % z celkového počtu kn. j. Najviac zastúpená je odborná a krásna literatúra pre dospelých. Počet kn. j. literatúry pre dospelých sa v roku 2015 zvýšil na 71,01% (+0,10 %) z celkového počtu kn. j.

Najväčšiu časť knižničných fondov tvorí beletria pre dospelých, ktorá je zastúpená 44,77 % (+0,10%) z celkového počtu knižničných jednotiek. Pomerne rovnaké zastúpenie má náučná literatúra pre dospelých, ktorá tvorí 26,52 % (+0,27%) a beletria pre mládež 23,44 % (-0,29%) z celkového počtu knižničných jednotiek. Najnižšie percento zastúpenia má náučná literatúra pre mládež, ktorá dosiahla 5,37 % (+0,10%) z celkového počtu kn. j. (Tabuľka č. 4)

Tabuľka č. 4: Obsahové zloženie knižničného fondu podľa okresov

Okres	Odborná literatúra		Krásna literatúra pre dospelých		Odborná literatúra pre deti		Krásna literatúra pre deti	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
D. Streda	112 732	106 944	203 362	187 802	27 350	26 352	82 778	76 866
Galanta	66 820	65 792	158 184	156 497	15 082	14 864	84 966	83 473
Hlohovec	41 108	40 493	55 669	52 534	6 596	6 424	36 521	33 552
Piešťany	50 607	49 308	87 423	84 775	10 447	11 375	50 880	48 757
Senica	45 012	45 558	100 805	101 161	7 129	8 437	46 075	44 981
Skalica	27 617	27 974	58 646	59 853	6 126	6 177	34 917	35 251
Trnava	138 782	144 432	158 990	166 546	24 222	23 692	99 982	101 792
TTSK	482 678	480 501	823 079	809 168	96 952	97 321	436 119	424 672

Obrat knižničného fondu je jedným z dôležitých ukazovateľov rozsahu, rozmanitosti a kvality knižničného fondu. Dôležitým faktorom je okrem pravidelného dopĺňovania knižničného fondu o nové tituly aj vyradovanie poškodených a neaktuálnych knižničných jednotiek, resp. titulov, o ktoré čitatelia nemajú dlhodobu záujem.

Z hľadiska obratu knižničného fondu bola v roku 2016 najlepšia situácia v okresoch Hlohovec, Piešťany a Senica. Hodnoty obratu knižničného fondu v jednotlivých sieťach knižníc potvrdzujú dlhodobu nepriaznivé podmienky v akvizícii obecných knižníc. Priemerná hodnota obratu knižničného fondu verejných knižníc TTSK je 0,70.

Tabuľka č. 5: Obrat fondu podľa okresov

Okres	Obrat kn. fondu
Dunajská Streda	0,50
Galanta	0,58
Hlohovec	1,09
Piešťany	1,16
Senica	0,92
Skalica	0,54
Trnava	0,60
TTSK	0,70

Tab. č. 6: Obrat fondu podľa sietí knižníc

Sieť knižníc	Obrat kn fondu
Regionálna krajská knižnica	0,96
Regionálne knižnice	1,39
Mestské knižnice	1,26
Obecné PZ	0,30
Obecné NZ	0,18
TTSK	0,70

Rok 2016 bol pre knižnice z pohľadu získavania nových knižničných jednotiek oveľa úspešnejší ako predchádzajúce roky. Knižnice získali do svojich fondov spolu 31 184 zväzkov, z toho kúpou 19 572 kn. j. (+2 027 kn.j.), prírastok kn. j. získaný inou formou predstavoval 11 612 kn. j. (+385 kn.j.). (Tabuľka č. 7)

Tabuľka č. 7: Prírastok knižničného fondu podľa okresov v porovnaní s rokom 2015

Okres	Prírastok kúpou			Prírastok inak			Úbytky		
	2015	2016	Rozdiel	2015	2016	Rozdiel	2015	2016	Rozdiel
D. Streda	2 816	3 603	+787	2 917	2 137	-780	2 964	4 224	+1 260
Galanta	2 915	3 015	+100	1 542	1 790	+248	4 024	5 635	+1 611
Hlohovec	1 202	1 319	+117	1 034	1 011	-23	872	1 103	+231
Piešťany	2 674	2 324	-350	920	772	-148	11 532	3 106	-8 426
Senica	2 419	3 002	+583	975	765	-210	2 343	2 651	+308
Skalica	868	1 210	+342	1 344	1 382	+38	1 127	643	-484
Trnava	4 651	5 099	+448	2 495	3 755	+1 260	7 753	7 381	-372
TTSK	17 545	19 572	+2 027	11 227	11 612	+385	30 615	24 743	-5 872

Priemerná cena 1 knižničného dokumentu získaného kúpou v roku 2016 bola 9,38 €, čo je o 0,80 € menej ako v roku 2015.

Celkovo bol v roku 2016 vo VK TTSK zakúpený knižničný fond v hodnote 183 587 €, čo je o 5 014 € viacej ako v roku 2015.

Jedným zo zdrojov finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu boli aj dotácie z Fondu na podporu umenia, z ktorého verejné knižnice TTSK získali na nákup knižničného fondu spolu 64 500 € (+8 845 €).

VEREJNÉ KNIŽNICE TRNAVSKÉHO KRAJA V ROKU 2016

Tabuľka č. 8: Finančné prostriedky na nákup knižničného fondu (v €) podľa okresu

Okres	2014	2015	2016	Rozdiel
Dunajská Streda	39 991	35 416	27 142	-8 274
Galanta	27 451	29 844	31 018	+1 174
Hlohovec	7 301	9 797	12 198	+2 401
Piešťany	18 874	21 797	20 751	-1 046
Senica	24 369	25 277	31 210	+5 933
Skalica	11 269	10 270	11 531	+1 261
Trnava	45 995	46 172	49 737	+3 565
TTSK	175 250	178 573	183 587	+5 014

V roku 2016 použili verejné knižnice TTSK na nákup knižničných fondov spolu 183 587 €, čo je o 5 014 € viacej ako v roku 2015. Nárast v tomto ukazovateli vykázalo 5 okresov, pokles bol vykázaný len v okresoch Dunajská Streda a Piešťany. (Tabuľka č. 8 a 9)

Tabuľka č. 9: Finančné prostriedky na nákup knižničného fondu v TTSK podľa typu knižnice

Sieť knižníc	2014	2015	2016	Rozdiel
Regionálna krajská knižnica	30 242	27 680	29 329	+1 649
Regionálne knižnice	51 571	51 710	51 639	-71
Mestské knižnice	47 962	51 183	46 964	-4 219
Obecné PZ	12 270	11 926	12 767	+841
Obecné NZ	33 205	36 074	42 888	+6 814
TTSK	175 250	178 573	183 587	+5 014

Na 1 obyvateľa TTSK boli v roku 2016 zakúpené nové knihy v hodnote 0,37 € (+0,01 € oproti roku 2015). Na 1 obyvateľa TTSK bolo v roku 2016 zakúpených 0,040 kn. j., čo je nárast o 0,005 kn.j. Smernica Medzinárodnej federácie knižničných asociácií IFLA/UNESCO pritom odporúča nákup 0,2 - 0,25 kn. j. na 1 obyvateľa. Pozitívom však je, že uvedená hodnota má dlhodobu stúpajúcu tendenciu.

V roku 2016 zaznamenali nárast finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu regionálna krajská knižnica a obecné profesionalizované aj neprofesionalizované knižnice. Výraznejší pokles bol zaznamenaný v sieti mestských knižníc, mierny pokles v sieti regionálnych knižníc.

Celkový prírastok v roku 2016 (získaný kúpou, darmi, výmenou, povinným výtlačkom) prepočítaný na 1 obyvateľa TTSK bol 0,063 knižničných jednotiek (+0,005).

Dôležitú sociálnu funkciu plnia verejné knižnice aj sprístupňovaním periodickej tlače. Počet titulov periodík v roku 2016 stúpol na 766 titulov (+13 titulov).

3. VÝPOŽIČKY A SLUŽBY

VK TTSK zrealizovali v roku 2016 spolu 1 485 206 (-66 930) výpožičiek knižničných dokumentov. Najvýraznejší pokles počtu výpožičiek bol zaznamenaný v okrese Trnava (-32 477). Tento zvýšený pokles bol spôsobený obmedzením prevádzky KJF v Trnave spomínaným v úvode. Výraznejší pokles výpožičiek vykázala aj Galantská knižnica v Galante (-13 064 výpožičiek), čo pravdepodobne súvisí s obmedzením prevádzky knižnice počas rekonštrukcie PC siete. (Tabuľka č. 10)

VEREJNÉ KNIŽNICE TRNAVSKÉHO KRAJA V ROKU 2016

Tabuľka č. 10: Výpožičky podľa okresu v roku 2016 v porovnaní s rokmi 2014 a 2015

Okres	2014	2015	2016	Rozdiel
Dunajská Streda	275 808	234 194	232 041	-2 153
Galanta	256 211	239 602	226 538	-13 064
Hlohovec	182 103	176 065	174 654	-1 411
Piešťany	235 028	236 313	230 483	-5 830
Senica	222 200	222 981	213 917	-9 064
Skalica	78 730	76 115	73 184	-2 931
Trnava	426 411	366 866	334 389	-32 477
TTSK	1 676 491	1 552 136	1 485 206	-66 930

Priemerný počet výpožičiek v roku 2016 na 1 obyvateľa TTSK bol 3,01 (-0,10) výpožičiek, každý registrovaný používateľ v roku 2015 zrealizoval priemerne 33 (+2) výpožičiek.

Tabuľka č. 11: Výpožičky podľa typu knižnice v porovnaní s rokmi 2014 a 2015

Sieť knižníc	2014	2015	2016	Rozdiel
Regionálna krajská knižnica	364 215	305 316	274 169	-31 147
Regionálne knižnice	457 075	443 783	439 267	-4 516
Mestské knižnice	612 581	575 380	564 255	-11 125
Obecné PZ	81 546	77 540	70 408	-7 132
Obecné NZ	161 074	150 117	137 107	-13 010
TTSK	1 676 491	1 552 136	1 485 206	-66 930

V porovnaní výpožičiek podľa typu knižnice zaznamenali pokles výpožičiek všetky siete knižníc aj v roku 2016. Najvýraznejší pokles v počte zrealizovaných výpožičiek zaznamenala regionálna krajská knižnica (-31 147), sieť obecných neprofesionalizovaných knižníc (-13 010) výpožičiek a sieť mestských knižníc (-11 125 výpožičiek). (Tabuľka č. 11)

Absenčné výpožičky – v roku 2016 knižnice zrealizovali spolu 1 064 074 absenčných výpožičiek, čo je pokles o 72 920. Pokles bol zaznamenaný vo všetkých okresoch. Najvýraznejší pokles vykázali verejné knižnice v okrese Trnava (-25 118), v okrese Galanta (-16 183) a v okrese Piešťany (-13 778).

Počet **prezenčných výpožičiek** dosiahol hodnotu 421 132 výpožičiek, čo je nárast oproti roku 2015 o 5 990. Pokles v tomto ukazovateli vykázali len verejné knižnice v okresoch Trnava (-7 359) a Senica (-2 499). (Tabuľka č. 12)

Tabuľka č. 12: Porovnanie počtu absenčných a prezenčných výpožičiek s rokom 2015

Okres	Absenčné výpožičky		Rozdiel	Prezenčné výpožičky		Rozdiel
	2015	2016		2015	2016	
Dun. Streda	163 492	159 468	-4 024	70 702	72 573	+1 871
Galanta	177 278	161 095	-16 183	62 324	65 443	+3 119
Hlohovec	111 832	107 723	-4 109	64 233	66 931	+2 698
Piešťany	198 042	184 264	-13 778	38 271	46 219	+7 948
Senica	123 408	116 843	-6 565	99 573	97 074	-2 499
Skalica	70 019	66 876	-3 143	6 096	6 308	+212
Trnava	292 923	267 805	-25 118	73 943	66 584	-7 359
TTSK	1 136 994	1 064 074	-72 920	415 142	421 132	+5 990

VEREJNÉ KNIŽNICE TRNAVSKÉHO KRAJA V ROKU 2016

Z celkového počtu výpožičiek bol aj v roku 2016 tradične najväčší záujem o výpožičky literatúry pre dospelých. Výpožičky krásnej literatúry pre dospelých predstavovali 42 % (+1%), výpožičky odbornej literatúry pre dospelých dosiahli úroveň z predchádzajúceho roku, tj. 20 % z celkového počtu výpožičiek, krásnej literatúry pre deti 17 % (-3%) a odbornej literatúry pre deti 7 % (+1%). Veľmi dôležitou súčasťou fondu verejných knižníc sú aj naďalej periodiká. Počet výpožičiek periodík z celkového počtu výpožičiek dosiahol hodnotu 14 % (+1%) z celkového počtu výpožičiek. (Tabuľka č. 13)

Tabuľka č. 13: Prehľad výpožičiek v okresoch podľa jednotlivých skupín

Okres	Odborná literatúra pre dospelých	Krásna literatúra pre dospelých	Odborná literatúra pre deti	Krásna literatúra pre deti	Periodiká	Spolu
Dunajská Streda	39 319	96 719	17 776	44 529	33 698	232 041
Galanta	36 044	98 709	8 757	43 611	39 417	226 538
Hlohovec	31 171	69 160	7 710	36 627	29 986	174 654
Piešťany	34 955	118 443	49 087	23 102	4 896	230 483
Senica	59 965	84 026	8 259	32 659	29 008	213 917
Skalica	14 094	38 936	3 793	13 096	3 265	73 184
Trnava	81 959	115 470	16 176	49 502	71 282	334 389
TTSK	297 507	621 463	111 558	243 126	211 552	1 485 206

4. POUŽÍVATELIA

Aj v roku 2016 pokračoval trend poklesu aktívnych (registrovaných) používateľov knižníc. Počet aktívnych používateľov v roku 2016 dosiahol hodnotu 44 972 (-5 163). Mierny nárast bol zaznamenaný len v okrese Galanta (+61 aktívnych používateľov). Najvyšší pokles vykázali verejné knižnice v okrese Trnava (-2 499) a v okrese Piešťany (-1 043).

Rovnako nepriaznivý trend pretrváva aj v počte aktívnych používateľov do 15 rokov, ktorých bolo v sledovanom období zaregistrovaných spolu 16 136 (-1 707). Pokles bol vykázaný vo všetkých verejných knižniciach TTSK, len v okrese Skalica sa počet aktívnych používateľov do 15 rokov udržal na rovnakej úrovni ako v roku 2015. (Tabuľka č. 14)

Tabuľka č. 14: Používatelia podľa okresov v porovnaní s rokom 2015

Okres	Aktívni používatelia			z toho do 15 rokov		
	2015	2016	rozdiel	2015	2016	rozdiel
Dunajská Streda	6 891	6 053	-838	2 423	2 267	-156
Galanta	6 205	6 266	+61	2 565	2 512	-53
Hlohovec	3 533	3 263	-270	1 361	1 280	-81
Piešťany	9 399	8 356	-1 043	3 937	3 827	-110
Senica	4 765	4 401	-364	1 450	1 330	-120
Skalica	3 396	3 186	-210	1 188	1 188	Bez zmeny
Trnava	15 946	13 447	-2 499	4 919	3 732	-1 187
TTSK	50 135	44 972	-5 163	17 843	16 136	-1 707

Verejné knižnice TTSK v roku 2016 zaregistrovali 44 972 (-5 163) používateľov, čo je 9,12 % (-0,92%) z celkového počtu obyvateľov TTSK v sídlach fungujúcich VK TTSK.

Pokles počtu aktívnych používateľov bol v roku 2016 zaznamenaný vo všetkých sieťach verejných knižníc TTSK. najvýraznejší pokles vykázali obecné neprofesionalizované knižnice

VEREJNÉ KNIŽNICE TRNAVSKÉHO KRAJA V ROKU 2016

(-2 059), najmenší pokles vykázali obecné profesionalizované knižnice (-144). V počte aktívnych používateľov do 15 rokov bol nárast vykázaný v sieti regionálnych knižníc (+107) a v sieti mestských knižníc (+47). Zvyšné siete vykázali pokles, pričom najvýraznejší bol v sieti obecných neprofesionalizovaných knižníc (-1 326 aktívnych používateľov do 15 rokov). (Tabuľka č. 15)

Tabuľka č. 15: Používatelia podľa typu knižnice v porovnaní s rokom 2015

Sieť knižníc	Aktívni používatelia			z toho do 15 rokov		
	2015	2016	rozdiel	2015	2016	rozdiel
Regionálna krajská	11 805	10 397	-1 408	2 739	2 322	-417
Regionálna	8 991	8 732	-259	2 748	2 855	+107
Mestská	17 696	16 403	-1 293	6 597	6 644	+47
Obecná PZ	2 386	2 242	-144	1 155	1 037	-118
Obecná NZ	9 257	7 198	-2 059	4 604	3 278	-1 326
TTSK	50 135	44 972	-5 163	17 843	16 136	-1 707

S cieľom využiť služby knižnice a zúčastniť sa podujatí navštívilo VK TTSK v sledovanom období spolu 588 324 fyzických návštevníkov (-15 311). Nárast vykázali len verejné knižnice okresu Dunajská Streda (+15 836) a Hlohovec (+82), v ostatných okresoch bol v danom ukazovateli zaznamenaný pokles, ktorý bol najvýraznejší v okrese Trnava (-15 004). Z uvedeného počtu návštevníkov bolo 192 798 (+17 352) návštevníkov podujatí a 21 401 (-4 339) návštevníkov internetu pre verejnosť. Opäť sa potvrdil klesajúci záujem používateľov o prístup na verejný internet, ktorý pravdepodobne súvisí s dostupnosťou pripojenia k internetu domácností. Pokles v tomto ukazovateli bol zaznamenaný vo všetkých okresoch TTSK. (Tabuľka č. 16 a 17)

Tabuľka č. 16: Návštevníci knižnice podľa okresov v porovnaní s rokom 2015

Okres	Návštevníci spolu			Z toho					
				Návštevníci podujatí			Návštevníci internetu pre verejnosť		
	2015	2016	rozdiel	2015	2016	rozdiel	2015	2016	rozdiel
Dun.Streda	55 652	71 488	+15 836	13 390	13 700	+310	455	1 319	+864
Galanta	65 519	61 592	-3 927	5 666	5 974	+308	3 609	3 327	-282
Hlohovec	31 562	31 658	+96	4 962	6 004	+1 042	2 558	1 753	-805
Piešťany	197 077	190 586	-6 491	113 240	126 484	+13 244	7 902	7 636	-266
Senica	63 531	62 168	-1 363	13 343	13 807	+464	3 988	1 695	-2 293
Skalica	54 704	50 246	-4 458	6 685	7 899	+1 214	1 581	1 573	-8
Trnava	135 590	120 586	-15 004	18 160	18 930	+770	5 647	4 098	-1 549
TTSK	603 635	588 324	-15 311	175 446	192 798	+17 352	25 740	21 401	-4 339

Tabuľka č. 17: Návštevníci podľa typu knižnice v porovnaní s rokom 2015

Sieť knižníc	Návštevníci spolu			Z toho					
				Návštevníci podujatí			Návštevníci internetu pre verejnosť		
	2015	2016	rozdiel	2015	2016	rozdiel	2015	2016	rozdiel
Region. Krajská	113 589	102 064	-11 525	15 828	16 431	+603	3 344	1 778	-1 566
Regionálna	123 239	133 188	+9 949	18 544	17 606	-938	6 152	4 390	-1 762
Mestská	300 122	293 616	-6 506	146 454	147 350	+896	13 528	11 161	-2 367
Obecná PZ	23 971	22 869	-1 102	4 020	5 534	+1 514	3 182	2 726	-456
Obecná NZ	42 714	36 587	-6 127	7 600	5 877	-1 723	1 056	1 346	+290
TTSK	603 635	588 324	-15 311	192 446	192 798	+352	27 262	21 401	-5 861

V roku 2016 každý obyvateľ TTSK navštívil knižnicu v priemere 1,19 krát (-0,02). Aktívny používateľ navštívil v priebehu roka 2016 knižnicu v priemere 13 krát.

S postupným poklesom počtu fyzických návštevníkov vo verejných knižniciach dochádza k nárastu virtuálnych návštev. Údaje o počtoch virtuálnych návštevníkov uvádzame len za regionálne knižnice, ktoré na poskytovanie virtuálnych služieb a propagácie knižnic prostredníctvom webu využívajú okrem on-line katalógov a vlastných pravidelne aktualizovaných webových stránok aj sociálne siete ako napr. Facebook. Počet virtuálnych návštevníkov v regionálnych knižniciach TTSK dosiahol v uplynulom roku 254 699 (+66 253) virtuálnych návštevníkov, pričom v danom ukazovateli pretrvávajú dlhodobá stúpajúca tendencia. Údaje o počte virtuálnych návštevníkov mestských a obecných knižníc nemáme k dispozícii.

5. ĎALŠIE ČINNOSTI

5.1 VZDELÁVACIE A KULTÚRNO-SPOLOČENSKÉ PODUJATIA

VK TTSK zrealizovali spolu 2 987 (+111) vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí pre verejnosť, z toho bolo 841 hodín informačnej výchovy (+155).

Najviac podujatí bolo zorganizovaných už tradične v okrese Trnava – spolu 790 (+40). Výraznejší nárast podujatí bol vykázaný aj v okresoch Piešťany, kde sa uskutočnilo spolu 669 podujatí (+141) podujatí. Mierny pokles počtu uskutočnených podujatí bol vykázaný aj v okresoch Dunajská Streda, Senica a Skalica. (tabuľka č.18)

Nárast počtu zorganizovaných podujatí zaznamenali regionálna krajská knižnica, sieť mestských knižníc a sieť obecných profesionalizovaných sietí. (tabuľka č.19)

Z uvedeného počtu podujatí bolo uskutočnených 841 hodín informačnej prípravy (ďalej len „HIP“) (+155). Nárast v tomto ukazovateli zaznamenali VK v okrese Piešťany, Senica a Trnava. (Tabuľka 18 a 19). Medzi najčastejšie organizované podujatia vo VK TTSK patria besedy so spisovateľmi a tvorcami kníh, tvorivé dielne, literárne súťaže pre deti. Podujatia sú propagované v médiách, miestnych i celoslovenských periodikách. Podrobnejšie informácie o podujatiach sú uverejnené vo výročných správach regionálnych a mestských knižníc.

Tabuľka č.18: Prehľad kultúrno-výchovných podujatí podľa okresov v porovnaní s r. 2015

Okres	Podujatia pre verejnosť			z toho informačná výchova		
	2015	2016	Rozdiel	2015	2016	Rozdiel
Dunajská Streda	430	365	-65	123	118	-5
Galanta	357	386	+29	113	94	-19
Hlohovec	244	259	+15	34	31	-3
Piešťany	528	669	+141	136	222	+86
Senica	371	336	-35	78	119	+41
Skalica	196	182	-14	53	38	-15
Trnava	750	790	+40	149	219	+70
TTSK	2 876	2 987	+111	686	841	+155

Tabuľka č. 19: Kultúrno-výchovné podujatia podľa typu knižnice v porovnaní s rokom 2014

Sieť knižníc	Podujatia pre verejnosť			z toho informačná výchova		
	2015	2016	rozdiel	2015	2016	rozdiel
Regionálna krajská	640	671	+31	136	151	+15
Regionálna	527	475	-52	149	133	-16
Mestská	1 207	1 393	+186	311	413	+102
Obecná PZ	207	212	+5	33	32	-1
Obecná NZ	295	290	-5	57	112	+55
TTSK	2 876	3 041	+165	686	841	+155

V rámci svojich marketingových aktivít organizujú verejné knižnice počas celého roka pre širokú verejnosť množstvo kultúrnych, spoločenských alebo vzdelávacích podujatí. Osobitná pozornosť je venovaná deťom či už v rámci individuálnej návštevnosti alebo organizovaním exkurzií a hodín informačnej výchovy v spolupráci so školami.

Potešujúce je, že do celoslovenských podujatí a kampaní sa stále vo väčšej miere zapájajú aj menšie obecné knižnice. Medzi najväčšie a najznámejšie podujatia tohto typu patrí napr. Týždeň slovenských knižníc (ďalej TSK) a medzi deťmi snád' najobľúbenejšia Noc s Andersenom. V roku 2016 sa do celoslovenského podujatia Týždeň slovenských knižníc zapojilo 30 verejných knižníc v rámci TTSK, z toho 4 regionálne, 10 mestských, 7 obecných knižníc s profesionálnym pracovníkom a 9 obecných knižníc s neprofesionálnym pracovníkom. Spolu sa uskutočnilo 200 podujatí. Počas TSK navštívilo VK TTSK spolu 11 138 návštevníkov, z toho bolo 7 500 návštevníkov podujatí. Celkový počet zapojených knižníc v roku 2016 negatívne ovplyvnili výsledky obecných knižníc s neprofesionálnym pracovníkom. Veľká časť knihovníkov v týchto knižniciach sú pracovníkmi obecných úradov, ktorí sa v priebehu TSK museli venovať príprave parlamentných volieb v ich obci (5.3.2016).

Slávnostné otvorenie v KJF v Trnave sa uskutočnilo 1. marca 2016 o 10,00 hod. pod záštitou Tibora Mikuša, predsedu TTSK. Uskutočnilo sa za účasti Mgr. Silvie Mruškovičovej z odboru kultúry TTSK, členov kultúrnej rady TTSK, riaditeľov a pracovníkov regionálnych knižníc, riaditeľov kultúrnych organizácií v meste Trnava, návštevníkov a žiakov zo ZŠ Dobrá Voda. Mgr. Lívia Koleková, riaditeľka KJF v Trnave, TSK slávnostne otvorila a oboznámila prítomných aj s výsledkami rekonštrukčných prác budovy KJF v Trnave, ktoré sa realizovali v roku 2015. Pozvaní hostia mali možnosť prezrieť si zrekonštruovanú budovu a tiež nazrieť do učebne, kde sa práve konal tréning pamäti pre seniorov. Počas TSK do KJF v Trnave zavítali známe osobnosti – V. Šikulová, L. Dobrovoda, S. Jurčová, K. Bodorík, M. Danaj, S. Majchráková, M. Hlušiková, Z. Kuglerová, O. Kalamár a L. Kepštová. V priestoroch čítárne bola nainštalovaná výstava fotografií Waldemara Švábenského z knihy Benjamína Škrekca Sonety pre Trnavu. Verejné knižnice zorganizovali pre návštevníkov pestrý program, ktorý bol určený všetkým vekovým kategóriám. Pre deti boli zorganizované najmä hodiny informačnej prípravy (spolu 37) a exkurzie (47). Zorganizovaných bolo 34 besied so spisovateľmi a tvorcami kníh, nainštalovaných bolo 30 výstav.

Do medzinárodného podujatia Noc s Andersenom (17. ročník) sa v tomto roku zapojilo v rámci Trnavského samosprávneho kraja spolu 10 verejných knižníc, ktoré privítali spolu 340 hostí, z toho 257 detí. Hlavnou témou tohtoročnej NsA bola rozprávka Malá nočná víla, ktorá prvýkrát knižne vyšla pred 180 rokmi. Nocujúci privítali medzi sebou aj zaujímavých hostí, napr. v KJF v Trnave spisovateľku Svetlanu Majchrákovú a ilustrátorku Oksanu Lukomsku, v Žitnoostrovej knižnici v Dunajskej Strede spisovateľku Máriu Vrkoslavovú-Ševčíkovú, v Obecnjej knižnici v Abraháme chovateľku Evu Kolárovú s koníkmi a psíkmi. Pre deti bol pripravený zaujímavý program. Okrem čítania rozprávok, kvízov a tvorivých dielní mohli deti v niektorých knižniciach zažiť aj dobrodružnú noc pri pátraní po ukrytom poklade, diskotéku alebo divadelné predstavenie, do ktorého sa mohli aj aktívne zapojiť. Deti, ktoré nocovali v KJF v Trnave spoločne navštívili Centrum pomoci pre rodiny a pozreli si výstavu výtvarných prác detí a mládeže pod názvom Fantázia.

5. 2 METODICKÁ ČINNOSŤ

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave pôsobí v územnom obvode TTSK ako krajská knižnica a plní aj funkciu mestskej a regionálnej knižnice. Koordinuje a metodicky usmerňuje 3 regionálne knižnice v TTSK, v rámci svojich regionálnych funkcií poskytuje metodickú pomoc a poradenské služby 86 obecným knižniciam a knižniciam iných typov v okresoch Hlohovec, Piešťany a Trnava. Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede vykonáva metodickú činnosť v okrese Dunajská Streda pre 65 verejných knižníc, Galantská knižnica

v okrese Galanta pre 27 verejných knižníc, Záhorská knižnica v Senici pre 49 knižníc okresov Senica a Skalica.

Metodické pracoviská regionálnych knižníc v roku 2016 zrealizovali spolu 53 metodicko-inštruktážnych návštev (ďalej MIN) v obecných a mestských knižniciach, uskutočnili spolu 482 konzultácií, ktoré boli zamerané hlavne na odborné činnosti obecných knižníc a vypracovanie žiadostí o dotáciu z Fondu na podporu umenia.

Úlohou regionálnych knižníc je okrem iného aj organizovanie odborného vzdelávania pre pracovníkov knižníc, v roku 2016 uskutočnili spolu 10 odborných kurzov a seminárov. V tejto oblasti regionálne knižnice aktívne spolupracujú najmä so Slovenskou národnou knižnicou v Martine a pravidelne usporadúvajú odborné kurzy a semináre zamerané na rôzne odborné činnosti či už v oblasti bibliografickej činnosti, využívanie KIS Virtua a KIS Mask, MVS a MMVS a pod. KJF v Trnave každoročne usporadúva pre odborných zamestnancov knižníc celoslovenský seminár zameraný na aktuálne problémy a potreby knižníc. V roku 2016 takto usporiadala celoslovenský seminár Komunikačné zručnosti v knižnici, na ktorom sa zúčastnilo 55 pracovníkov knižníc nielen z Trnavského kraja.

5.3 EDIČNÁ ČINNOSŤ

V edičnej činnosti sa knižnice orientovali na vydávanie regionálnych bibliografií, výberových bibliografických letákov k pripravovaným podujatiam, metodických materiálov na pomoc pracovníkom obecných knižníc a propagačných materiálov o svojej činnosti. KJF v Trnave vydáva dva razy do roka pre VK TTSK časopis *Knižničný spravodajca*, regionálne knižnice vydávajú pre obecné a mestské knižnice vo svojej metodickej pôsobnosti dva razy do roka časopisy *Knihovnícky obzor* (Galantská knižnica) a *Metodické listy* (Záhorská knižnica a Žitnoostrovská knižnica). Okrem odborných titulov knižnice vydávajú aj literárne časopisy na podporu literárnej tvorby a čítania detí: KJF v Trnave vydáva časopis *Čaruška*, Galantská knižnica časopis *Pod lupou*. VK TTSK vydali v roku 2016 spolu 35 edičných titulov. Niektoré edičné tituly sú vydávané len v elektronickej forme. Edičná činnosť jednotlivých regionálnych knižníc je uverejnená vo vyhodnotení činnosti týchto knižníc.

Počet vydaných bibliografií sa dlhodobo pohybuje na približne rovnakej úrovni, je závislý na počte a významnosti rôznych výročí v danom roku ako aj na finančných možnostiach jednotlivých knižníc. V roku 2016 regionálne knižnice TTSK vydali spolu 6 bibliografií:

Ľubomír Feldek. Výberová personálna bibliografia / zostavila Emília Dolníková. - Trnava : Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave, 2016.- 468 s. - ISBN 978-80-88695-523.

Vojtech Mihálik (1921-2001) : personálna bibliografia / Zost. Zuzana Fajnorová. – Galanta : Trnavský samosprávny kraj – Galantská knižnica, 2016. – 80 s. – ISBN 978-80-89097-33-3

Speleológ Ján Majko (1900-1985) : personálna bibliografia / Zost. Judita Kontárová. – 2. preprac. a dopl. vyd. – Galanta : Trnavský samosprávny kraj – Galantská knižnica, 2016. – 68 s. – ISBN 978-8089097-34-0

Zoznam periodickej tlače v Galantskej knižnici : 2016 (elektronická forma) / Zost. Lenka Medovčíková. – Galanta : Galantská knižnica, 2016. Dostupné na internete: <http://www.galantskakniznica.sk/files/files/2016/NOVINY%202016-web.pdf>

Csóka Ferenc: personálna bibliografia / Varga Márta. – Dunajská Streda: Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede, 2016. - 4 s. - Tiráž v slovenčine

Vida Gergely: personálna bibliografia / Varga Márta. – Dunajská Streda: Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede, 2016.- 8 s.

6. INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

VK TTSK mali v roku 2016 k dispozícii spolu 194 (+51) počítačov s pripojením na internet pre verejnosť. I napriek tomu, že záujem zo strany používateľov knižníc o tento druh služby postupne klesá, informačné technológie budú mať vo verejných knižniciach vždy svoje opodstatnenie. Využiť Wifi pripojenie majú používatelia možnosť v 47 (+10) VK TTSK. Informácie o svojich službách na webe sprístupňuje spolu 74 (+32) verejných knižníc. Na odbornú evidenciu využíva knižnično-informačné systémy spolu 23 verejných knižníc, z toho 4 regionálne knižnice, 10 mestských knižníc, 5 profesionalizovaných knižníc a 4 neprofesionalizované knižnice. Medzi najčastejšie používané knižnično-informačné systémy patria KIS3G, MaSK, DaVinci.

KJF v Trnave zatiaľ ako jediná verejná knižnica v TTSK ponúka svojim čitateľom možnosť využiť novú technológiu RFID, ktorá je výborným prostriedkom na zjednodušenie všetkých procesov, ktoré sa týkajú požičiavania a vrátenia výpožičiek, zároveň slúži aj odborným zamestnancom na účely kontroly a revízie fondu. Elektronický systém RFID (Radio Frequency Identification) je aj významným bezpečnostným systémom ochrany, ktorým knižnica nahradila doterajšie bezpečnostné brány. KJF v Trnave sprístupnila samoobslužné pulty v troch výpožičných oddeleniach hlavnej budovy. Od februára do decembra 2016 sa na týchto troch samoobslužných pultoch uskutočnilo spolu 4 301 transakcií.

7. ZAMESTNANCI A HOSPODÁRENIE

Údaje o počtoch osôb zabezpečujúcich činnosť knižnice nie je možné z dôvodu zmeny metodiky vykazovania porovnať s predchádzajúcimi rokmi. Kým za rok 2015 sa uvádzali zamestnanci a pracovníci na dohodu ako fyzické osoby, v údajoch za rok 2016 sa uvádzali opäť prepočítané úväzky.

Vo VK TTSK pracovalo v roku 2016 spolu 159,5 zamestnancov a 61,93 osôb, s ktorými bola uzavretá dohoda o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru.

Údaje o hospodárení knižníc neposkytli všetky verejné knižnice TTSK. V rámci týchto údajov je možné do istej miery za korektné považovať len údaje o výške finančných prostriedkov použitých na nákup knižničných fondov, údaje o poplatkoch za knižničné činnosti a iné výnosy, dary a granty, ktoré pracovníci knižníc môžu uvádzať z vlastných evidencií.

V roku 2016 použili verejné knižnice TTSK na nákup knižničných fondov spolu 183 587 €, čo je o 5 014 € viacej ako v roku 2015. Nárast v tomto ukazovateli vykázalo 5 okresov, pokles bol vykázaný len v okresoch Dunajská Streda a Piešťany. (Tabuľka č. 8 a 9)

Z celkovej sumy na nákup knižničného fondu získalo 17 verejných knižníc TTSK 56 700 € formou dotácie z Fondu na podporu umenia*. Finančné prostriedky z rozpočtu zriaďovateľa, prípadne z iných zdrojov boli použité vo výške 126 887 €.

Z celkového počtu 175 fungujúcich knižníc získalo na nákup knižničného fondu finančné prostriedky 136 knižníc, z ktorých 21 malo k dispozícii sumu nižšiu ako 100 €. Žiadne finančné prostriedky na nákup knižničného fondu nezískalo 39 obecných knižníc.

Mimorozpočtové zdroje z Fondu na podporu umenia získalo aj 5 verejných knižníc v celkovej hodnote 12 600 € na realizáciu podujatí pre verejnosť a 3 verejné knižnice získali spolu 22 800 € v rámci podprogramu odborné činnosti a knižničná infraštruktúra.*

Celková suma finančných prostriedkov získaných z Fondu na podporu umenia teda predstavuje 92 100 €. KJF v Trnave okrem toho získala príspevok z Dotačného systému MK SR Obnovme si svoj dom vo výške 20 000 € na druhú etapu odvlhčenia budovy.

V rámci poplatkov za knižničné činnosti získali VK TTSK v sledovanom období 83 696 € (-5 977 €). Tento údaj uviedlo z celkového počtu fungujúcich knižníc 87 knižníc. Treba však

zdôrazniť, že väčšina obecných knižníc od svojich používateľov nevyberá žiadne poplatky, alebo len symbolickú sumu.

Údaje o príjmoch (výnosoch) a nákladoch na hlavnú činnosť uviedlo spolu 158 knižníc. Príjmy dosiahli celkovú hodnotu 2 649 612 €, náklady na hlavnú činnosť 157 784 €. Na tomto mieste treba skonštatovať, že získavanie údajov o hospodárení obecných knižníc, ktorých zriaďovateľom je obec, bolo aj v minulosti problematické. Vo väčšine knižníc údaje nezahŕňajú náklady na prevádzku knižníc, mzdu alebo odmenu pre knihovníka, prípadne iné účtovné položky.

* Údaje získané zo zverejneného Rozhodnutia riaditeľa Fondu na podporu umenia výzva č. 8/2016

Názov:	Verejné knižnice Trnavského samosprávneho kraja v roku 2016
Spracovala:	Ivana Gálusová
Vydala:	Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave
Zriaďovateľ:	Trnavský samosprávny kraj
Rok vydania:	2017
Rozsah:	13 s.